

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 82/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sähköverkon toimintavarmuuden parantamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eerikki Viljasen /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 82/2024 vp:

Kuinka hallitus aikoo varmistaa, että sähköverkkoyhtiöt täyttävät velvoitteensa tarjota keskeytymätöntä palvelua erityisesti, kun otetaan huomioon niiden monopoliasema ja sähkönsiirron kriittinen merkitys yhteiskunnan kannalta,

onko olemassa suunnitelmia tai aloitteita, jotka kannustaisivat tai velvoittaisivat yhtiöitä sähköverkon vahvistamiseen, jotta voidaan ehkäistä vastaavat häiriöt tulevaisuudessa ja parantaa yleistä toimitusvarmuutta ja

miten hallitus aikoo käsitellä sähköyhtiöiden vastuuta ja mahdollisia sanktioita tilanteissa, joissa toistuvat sähkökatkokset johtuvat sähköverkon puutteellisesta ylläpidosta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus antoi keväällä 2013 hallituksen esityksen uudeksi sähkömarkkinalaiksi (HE 20/2013 vp). Hallituksen esityksessä ehdotettiin laajaa uutta säännöskokonaisuutta, jonka tavoitteena oli sähköverkkojen ja erityisesti jakeluverkkojen toimitusvarmuuden parantaminen sekä sähköverkonhaltijoiden varautumisen tehostaminen. Toimitusvarmuustavoitteiden asettamisen tavoitteena oli vastata yhä sähköriippuvaisemmaksi kehittyvän yhteiskunnan edellyttämiin kasvaviin toimitusvarmuustarpeisiin, ehkäistä korjausvelan syntymistä sähkönjakeluverkkoihin sekä varautua ilmastonmuutoksen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden lisääntymiseen.

Uusi sähkömarkkinalaki (588/2013) tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2013. Sähkökatkojen asiakkaille aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi jakeluverkonhaltijoille asetettiin laissa tavoitteet sähkön toimitusvarmuuden parantamiseksi. Toimitusvarmuustavoitteet muodostavat jakeluverkonhaltijoille verkon suunnittelu- ja mitoitusperusteen. Myös kantaverkolle ja suurjännitteisille jakeluverkoille asetettuja toimintavarmuuden vaatimuksia täsmennettiin.

Sähkömarkkinalain 51 §:n mukaan jakeluverkko on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että jakeluverkon vikaantuminen myrskyn tai lumikuorman seurauksena ei aiheuttaisi asema-alueella asiakkaalle yli kuusi tuntia kestävästä sähköjakelun keskeytystä eikä muulla alueella yli 36 tuntia kestävästä keskeytystä. Saarissa ja muista etäällä sijaitsevista pienissä koh-teissa voidaan noudattaa paikallisiin olosuhteisiin perustuvaa toimitusvarmuutta. Jakeluverkon-haltijan on täytettävä vaatimukset vastuualueellaan vuoden 2028 loppuun mennessä. Vaatimusten täytäntöönpano on toteutettava portaittain siten, että vaatimukset täytyvät vuoden 2019 loppuun mennessä vähintään 50 prosentilla ja vuoden 2023 loppuun mennessä vähintään 75 prosentilla jakeluverkonhaltijan asiakkaista. Välitavoitteisiin ei lasketa mukaan vapaa-ajanasuntoja. Lakiin sisällytettiin myös poikkeussäännös, jonka mukaan keskimääräistä enemmän maakaapeleita asen-tamaan joutuvat jakeluverkonhaltijat ovat voineet hakea täytäntöönpanoajan pidennystä aina vuo-den 2036 loppuun saakka. Kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon puolestaan tulee noudat-taa puuvarmojen johtokatuja vaatimusta.

Jakeluverkkojen toimintavarmuusvaatimuksen täyttämiseksi säädettiin vuonna 2021 lisääntymä, jotta jakelutariffien nousupaineita hillittäisiin jakeluverkoissa, joiden kaapelointiaste on ollut kes-kimääräistä matalampi. Säännöksen mukaan, jos jakeluverkonhaltijan vastuualueen keski-jänni-teverkon maakaapelointiaste on ollut vuoden 2018 lopussa enintään 60 prosenttia, on jakeluver-konhaltijan täytettävä toimitusvarmuusvaatimukset vastuualueellaan viimeistään vuoden 2036 loppuun mennessä. Vaatimusten on tällöin täytyttävä vuoden 2028 loppuun mennessä vähintään 75 prosentilla jakeluverkon kaikista käyttäjistä vapaa-ajan asunnot pois lukien.

Sähkömarkkinalain toimitusvarmuusvaatimuksen edellyttämät tekniset ratkaisut ovat verkonhal-tijoiden päätettävissä. Sähkömarkkinalaki ei velvoita käyttämään yksinomaan maakaapelointia toimitusvarmuuden tason täyttämiseksi. Verkonhaltijat voivat käyttää kustannustehokkaimpia teknisiä ratkaisuja mitoituskriteerin täyttämiseksi. Sähkömarkkinalain 52 §:n mukaan jakeluver-konhaltijoiden edellytetään laativan jakeluverkon kehittämissuunnitelman, jonka toteuttaminen johtaa asetetun toimitusvarmuustason saavuttamiseen kussakin jakeluverkossa. Kehittämissuun-nitelma on laadittava vähintään joka toinen vuosi. Jakeluverkonhaltijan on kuultava asiaankuulu-via verkon käyttäjiä ja kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijoita kehittämissuunni-telmasta. Jakeluverkonhaltijan on julkaistava kehittämissuunnitelma yhdessä kuulemisen tulosten kanssa.

Energiavirasto valvoo, että sähköverkonhaltijat noudattavat verkon kehittämisvelvollisuutta. Vi-rasto voi tarvittaessa määrätä jakeluverkonhaltijan muuttamaan jakeluverkon kehittämissuunni-telmaansa, jos suunnitelmassa on puutteita. Verkonhaltijalle voidaan määrätä seuraamusmaksu, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai jättää noudattamatta sähkömarkkinalain säännöksiä sähköverkon kehittämisestä tai verkon toiminnan laatuvaatimuksista.

Jakeluverkon kehittämistä ja toimintavarmuutta koskevat vaatimukset valmisteltiin huolella vuo-den 2013 sähkömarkkinalain valmistelun yhteydessä. Lisäksi vuonna 2021 toimintavarmuusvaa-timusten täytäntöönpanoaikaa tarkistettiin eräiltä osin pitkällisen julkisen keskustelun ja

perusteellisen valmistelun seurauksena. Hallitus ei näe lainsäädännössä olevan tältä osin tarkennustarpeita. Mahdollisiin jakeluverkonhaltijan laiminlyönteihin verkkonsa kehittämisessä voidaan puuttua tehokkaasti jo nykyisen lainsäädännön nojalla.

Helsingissä 2.4.2024

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen

VN/8330/2024-YM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: